

Í grænu gervi?

Agla Eir Vilhjálmsdóttir

Skattadagurinn 14. febrúar 2020

Íslensk fyrirtæki vilja leggja sitt af mörkum í umhverfismálum – og hafa góða sögu þar að segja

SJÁVARÚTVEGUR

200 mílur | mbl | 15.8.2018 | 10:01

Veiðir á við tvo en eyðir minna en einn

55% minni losun frá sjávarútvegi og matvælaíðnaði

FISKIFRÉTTIR

Losun frá sjávarútvegi hefur minnkað um helming

svavar hávarósson - svavar@frettabladid.is

8. nóvember 2018 kl. 13:30

Breki
myna

Einu jákvæðu tölur úr losunarbókhalði Íslands koma frá sjávarútvegi – þar hefur markmið Parísarsamkomulagsins náðst fyrir löngu. Mynd/Guðmundur St. Valdimarsson

HITAVEITUVÆÐING

1938

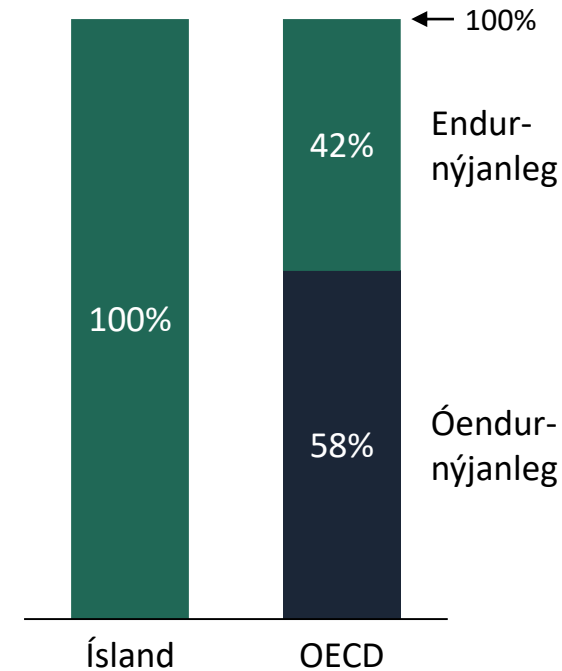
2018

RAFORKA

Raforkuframleiðsla eftir uppruna

%

Heimild: Alþjóðabankinn

Ákall um aðgerðir – Kolefnishlutleysi árið 2040

Parísarsamkomulagið

- Halda hlýnun jarðar *vel innan við 2°C*
- Sameiginlegt markmið Evrópuríkja um *40% samdrátt í losun til 2030*

Sáttmáli ríkisstjórnar Íslands

- *Kolefnishlutlaust Ísland 2040*

Eðlilegt er að stjórnvöld grípi til aðgerða til að bregðast við vandanum – en hvaða leiðir eru ákjósanlegar?

1

Upplýsingagjöf

2

Boð og bönn

3

Efnahagslegar aðgerðir

Eðlilegt er að stjórnvöld grípi til aðgerða til að bregðast við vandanum – en hvaða leiðir eru ákjósanlegar?

1

Upplýsingagjöf

Auglýsingaherferð Veitna:
Það er óþarfi að kynda upp allan heiminn!

Auglýsingaherferð Veitna:
Blautþurrkan er martröð í þípunum!

Eðlilegt er að stjórnvöld grípi til aðgerða til að bregðast við vandinum – en hvaða leiðir eru ákjósanlegar?

2

Boð og bönn

Plastpokabann samþykkt á Alþingi

Samúel Karl Ólason skrifar · 6. maí 2019 18:48

Plast hverfur ekki eða eyðist við náttúrulegt niðurbrot heldur brotnar það í smærri einingar og verður á endanum að örplasti.

Bann við notkun svartolíu í landhelgi Íslands

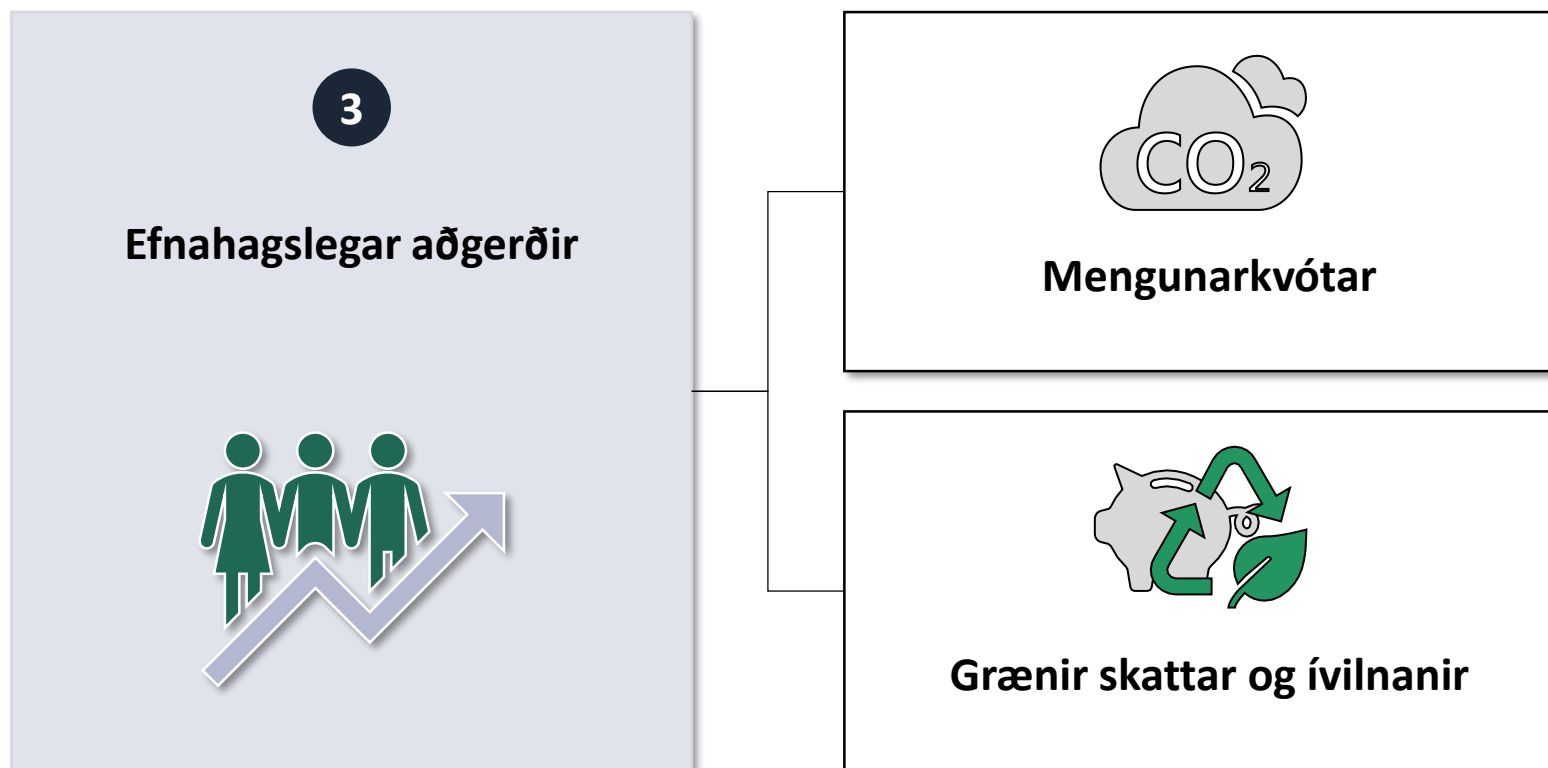
Innlent | mbl | 6.12.2019 | 16:58 | Uppfært 17:27

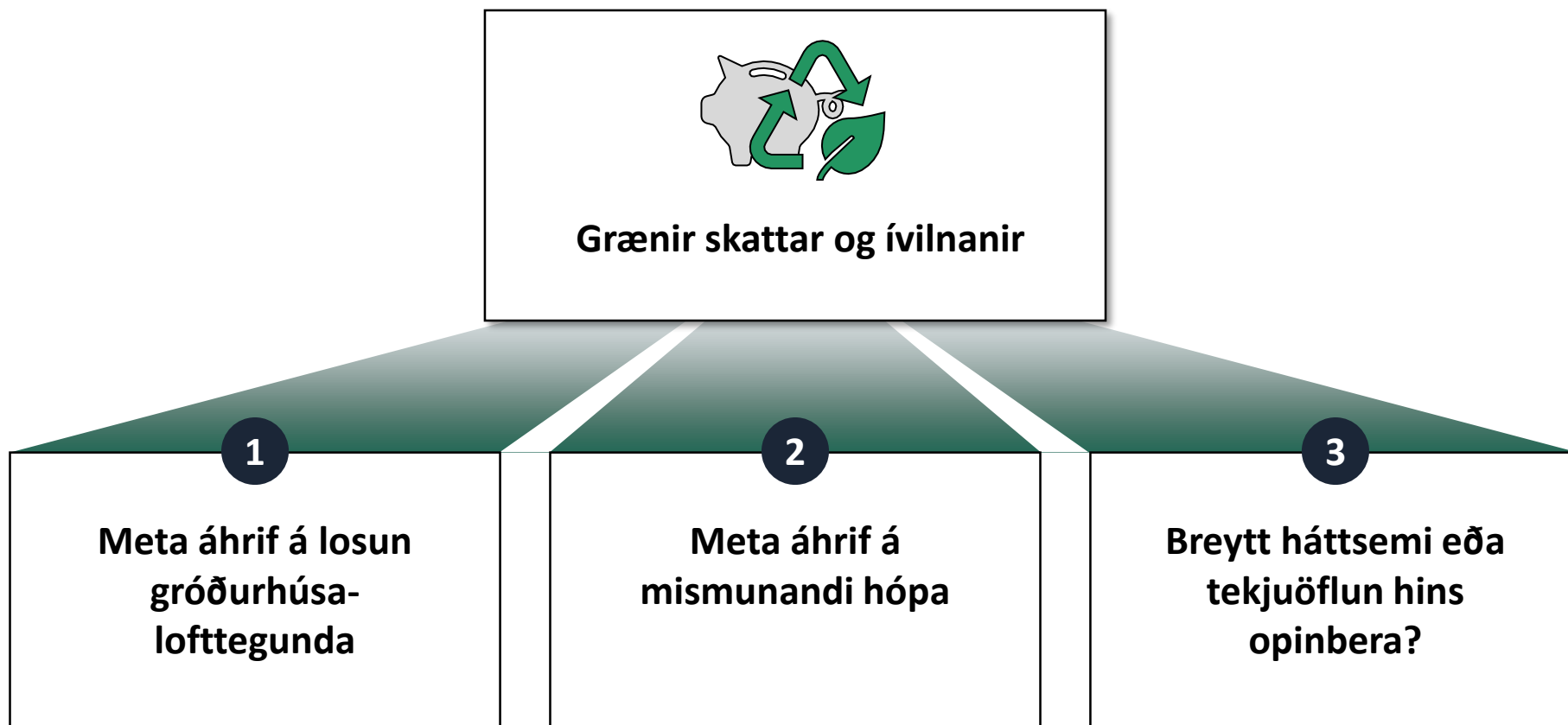
Guðmundur Ingi Guðbrandsson umhverfis- og auðlindaráðgjafi, mbl.is/Hari

Eðlilegt er að stjórnvöld grípi til aðgerða til að bregðast við vandanum – en hvaða leiðir eru ákjósanlegar?

Eðlilegt er að stjórnvöld grípi til aðgerða til að bregðast við vandanum – en hvaða leiðir eru ákjósanlegar?

Gangi hið opinbera of langt í aðgerðum sínum hafa íslensk fyrirtæki lítið svigrúm til nýsköpunar í umhverfismálum

1

Upplýsingagjöf

2

Boð og bönn

3

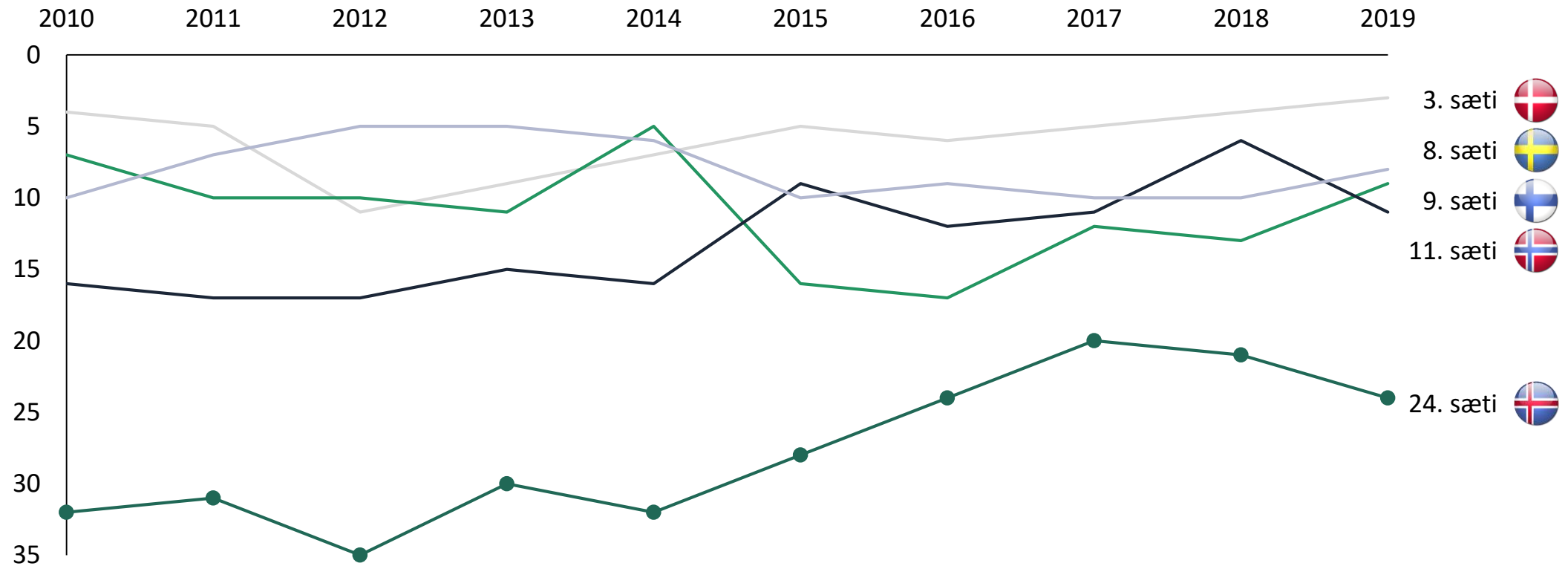
Efnahagslegar aðgerðir

1 Íþyngjandi regluverk

Regluverk atvinnulífisins í samkeppnishæfniúttekt IMD

Sæti norðurlandanna 63 ríkjum af heild

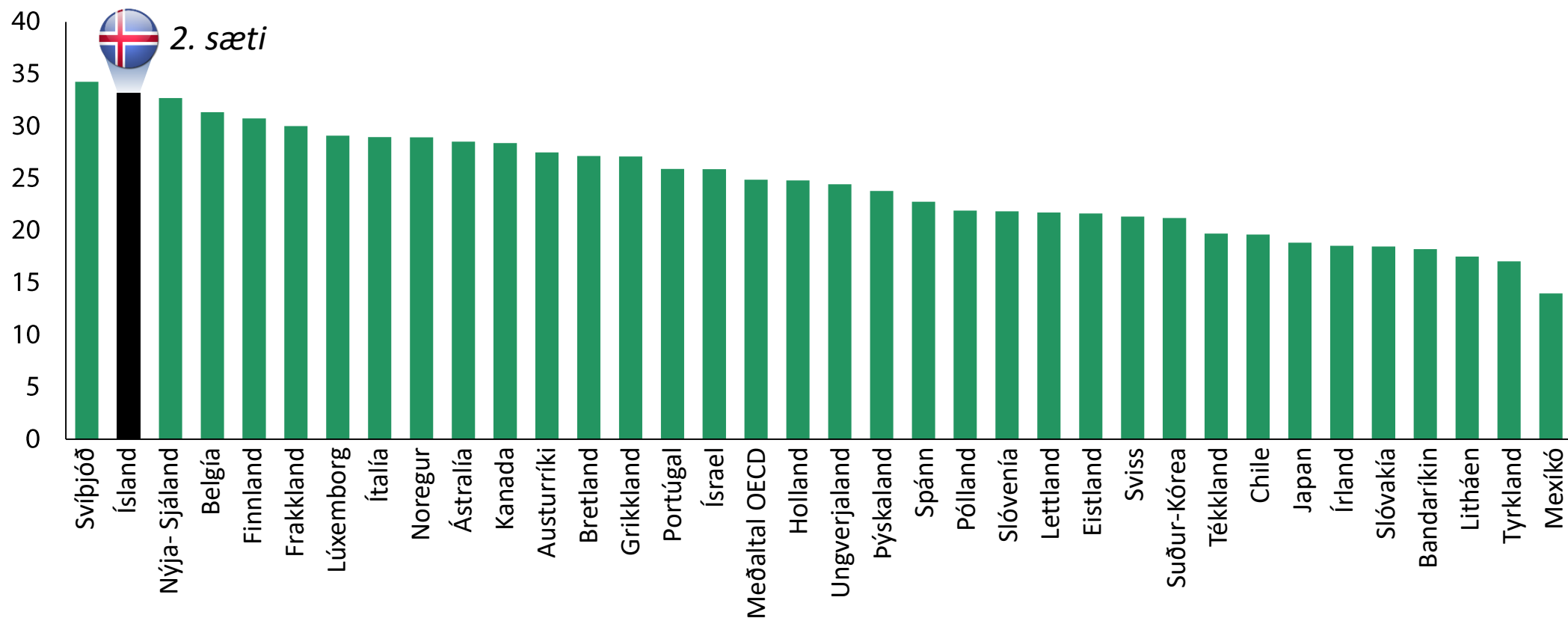
Heimild: IMD viðskiptaháskólinn

2 Háskattalandið Ísland

Skatttekjur hins opinbera í hlutfalli við landsframleiðslu (VLF)

OECD ríki án almannatrygginga 2018¹

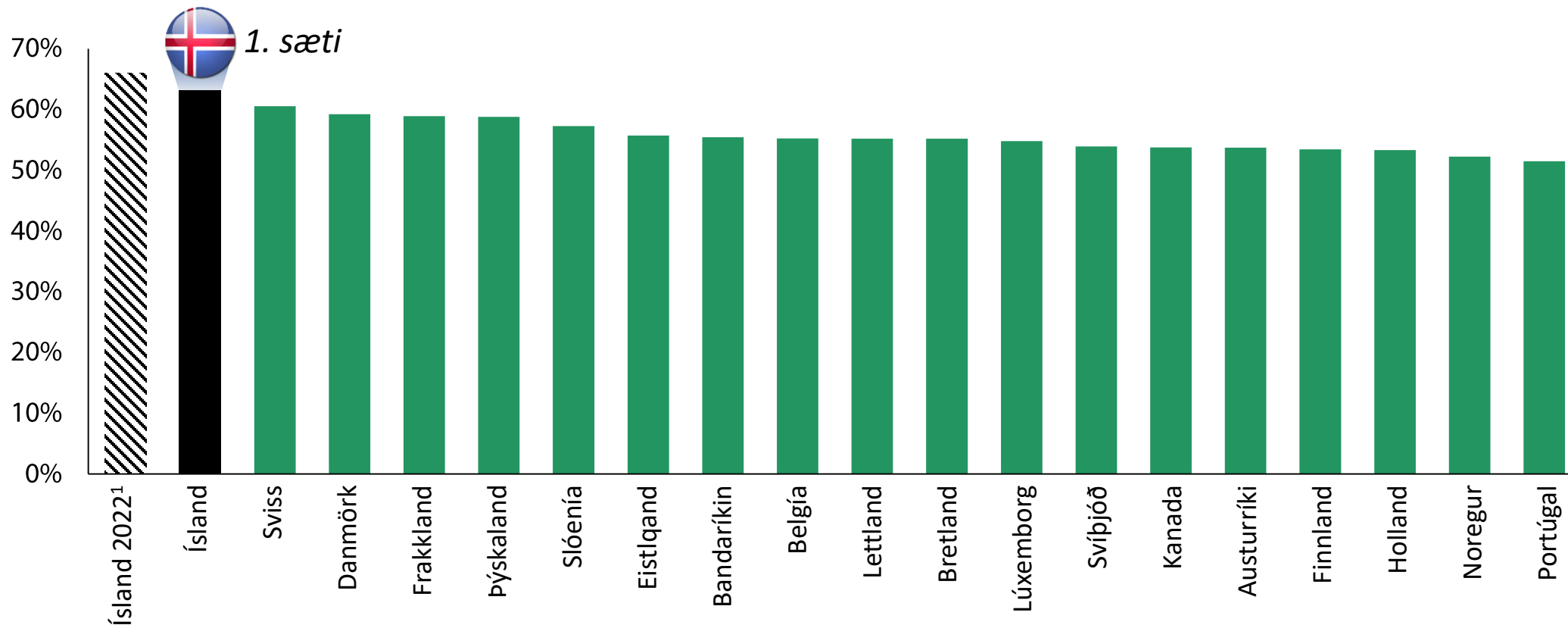
1 Gögn frá Japan og Ástralíu frá 2017. Almannatryggingar teknar út fyrir sviga svo hægt sé að leiðrétta fyrir mismunandi lífeyriskerfum en víða erlendis er það að mestu opinbert gegnumstreymiskerfi en skylduaðild að sjóðsöfnun hér á landi. Almannatryggingar í Danmörku eru fjármagnaðar í gegnum almenna skattheimtu svo þær tölur eru ekki samanburðarhæfar.

Heimild: OECD

3 Hálaunalandið Ísland

Launakostnaður sem hlutfall af virðisauka í öllum atvinnugreinum
Efstu 20 OECD ríkin

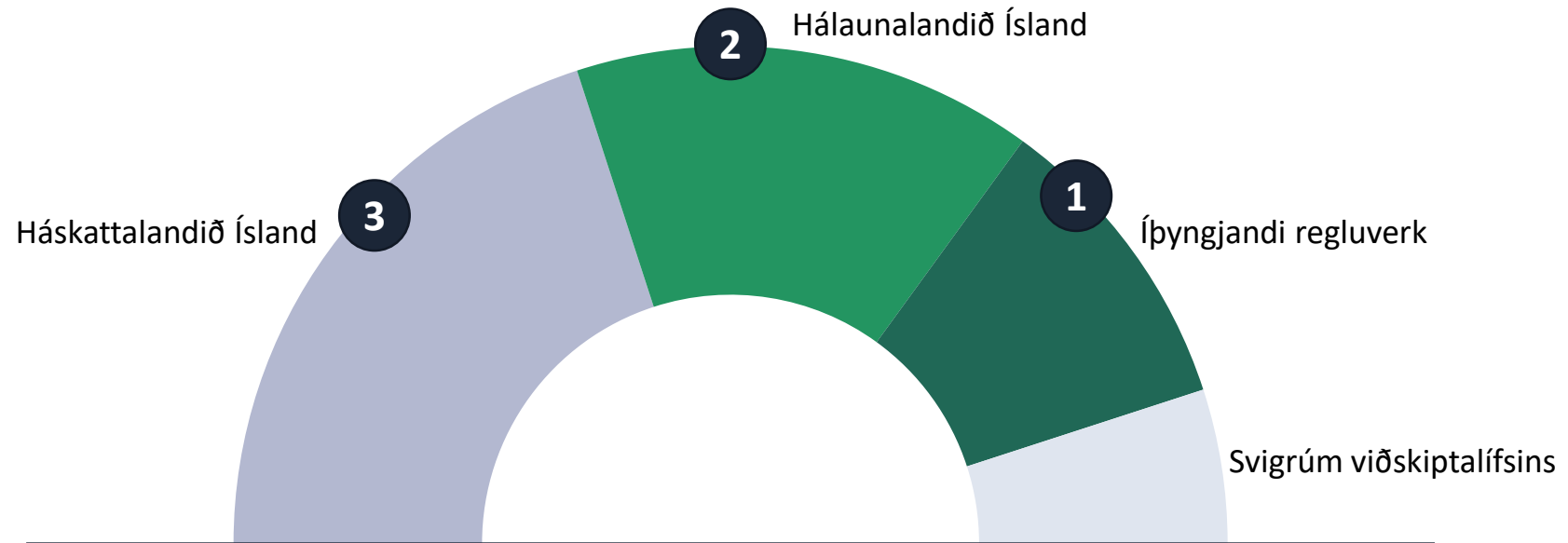

1 Spá Seðlabanka Íslands

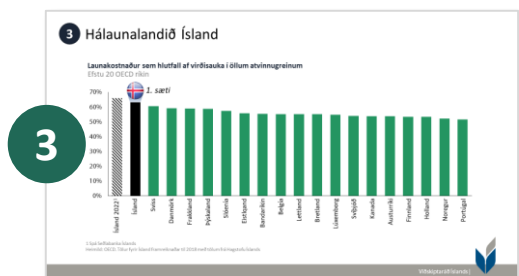
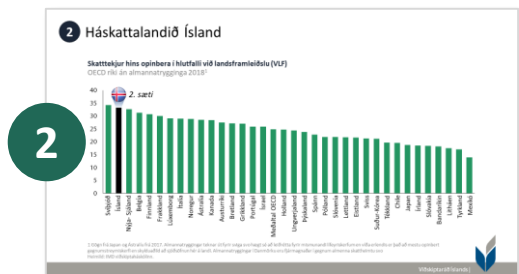
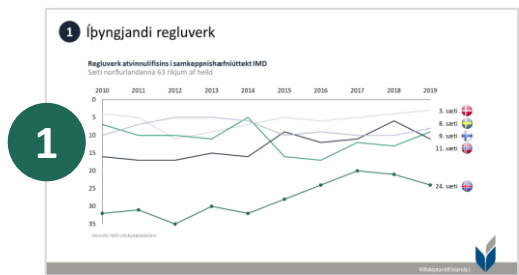
Heimild: OECD. Tölur fyrir Ísland framreiknaðar til 2018 með tölum frá Hagstofu Íslands

Raunveruleiki íslenskra fyrirtækja – Sýnidæmi

Svigrúm íslenskra fyrirtækja er takmarkað en hjá þeim liggur einmitt lausnin – Aðgerðir stjórnvalda verða að taka mið af því

Virkt samtarf

stjórnvalda og viðskiptalífs

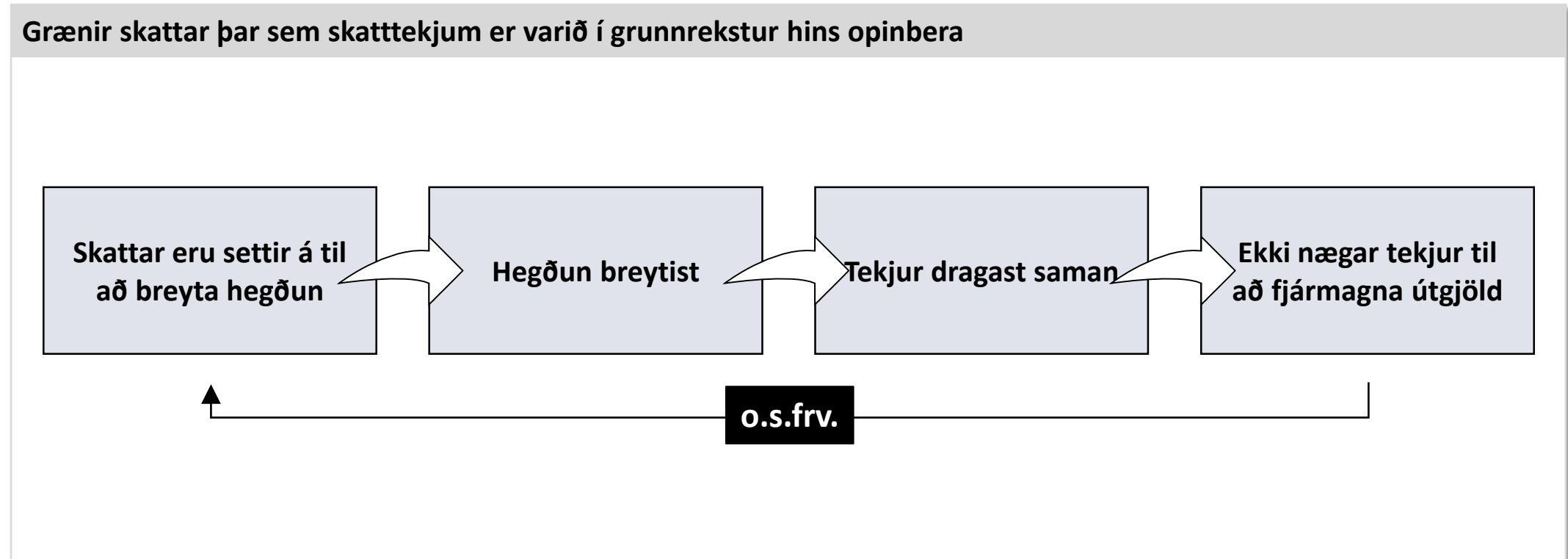
Sé rétt haldið á spilunum getum við náð markmiðum Íslands í umhverfismálum og aukið hagsæld landsmanna með sjálfbærum hætti

Grænir skattar eiga ekki að vera tekjuöflunartól hins opinbera

Sviðsmynd 1

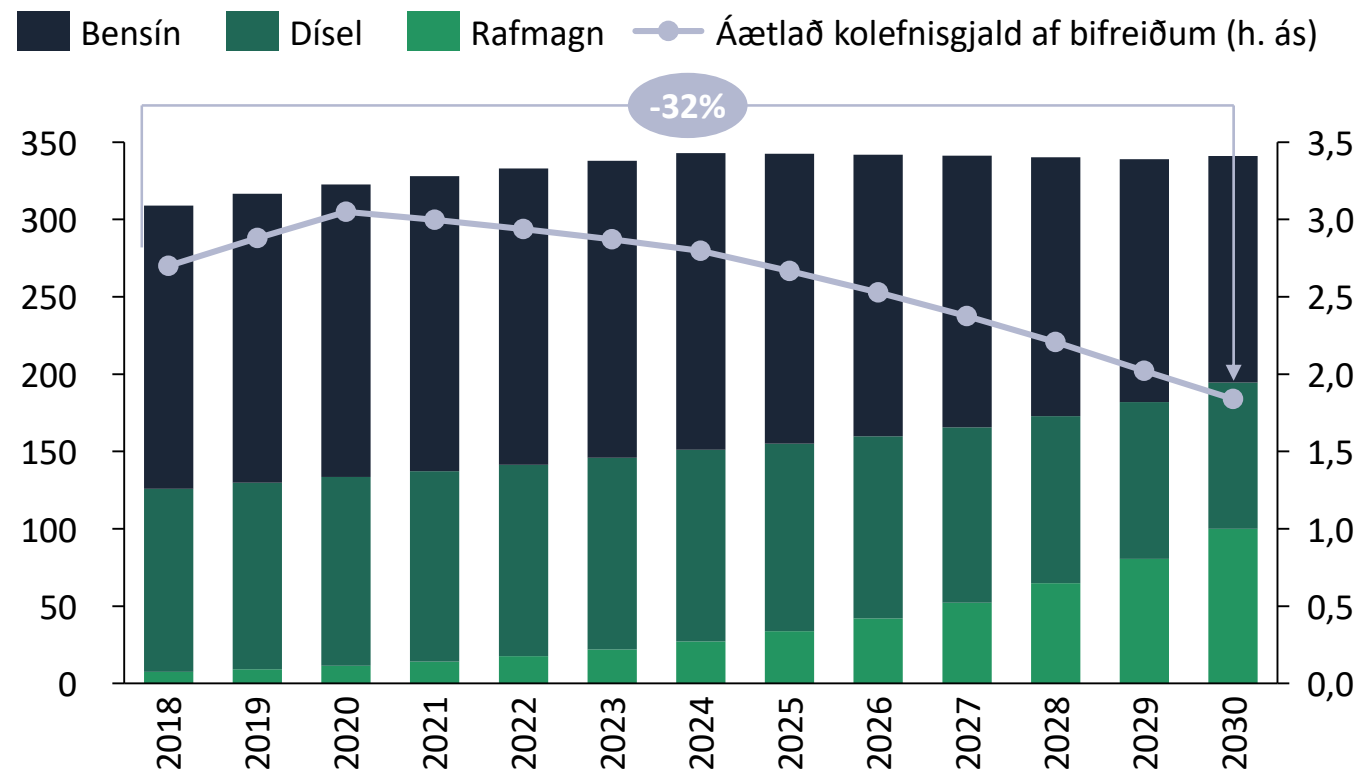
Grænir skattar þar sem skatttekjum er varið í grunnrekstur hins opinbera

Grænir skattar eiga ekki að vera tekjuöflunartól hins opinbera

Dæmi: Þróun tekna ríkisins af kolefnisgjaldi 2018-2030

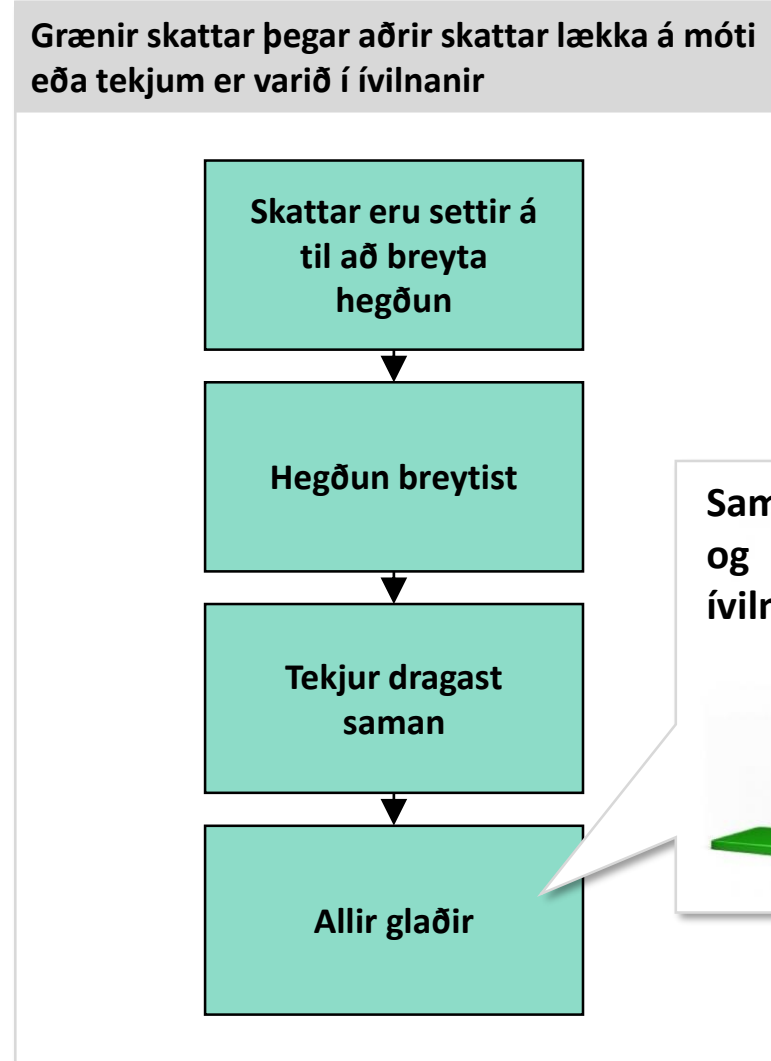
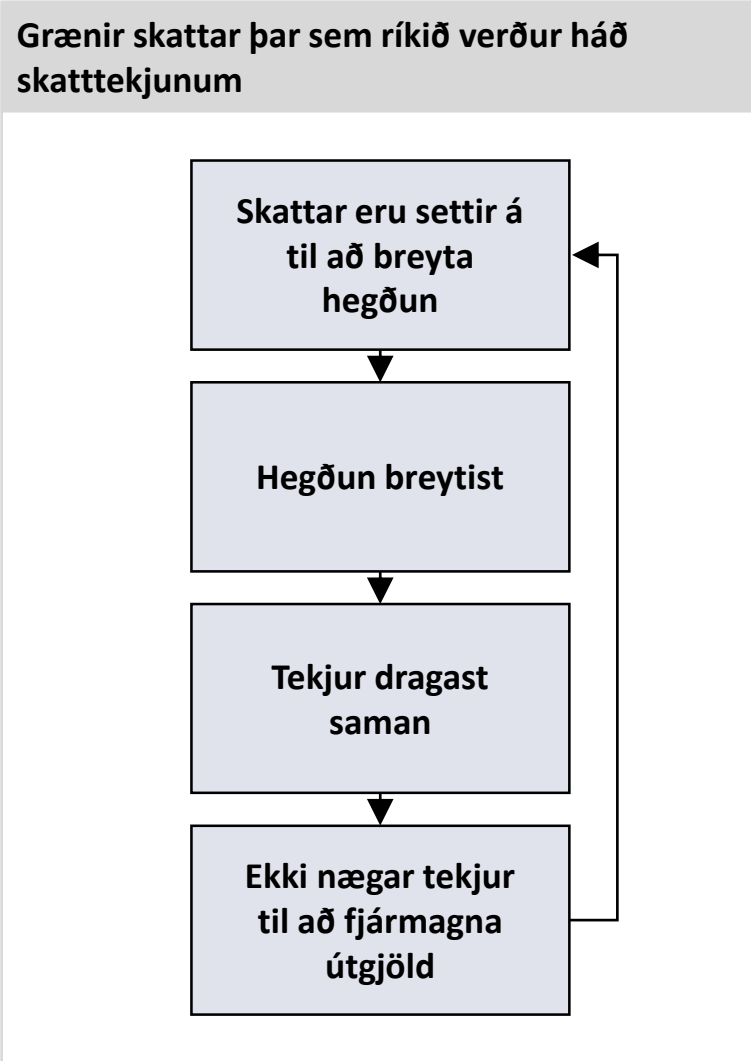
Fjöldi bíla eftir orkugjafa í þúsundum, kolefnisgjald á föstu verðlagi (ma. ISK)

Heimildir: Ríkisreikningur 2018, Hagstofa Íslands, Skýrsla starfshóps um fjármögnun framkvæmda við helstu stofnleiðir til og frá höfuðborgarsvæðinu, Útreikningar Viðskiptaráðs

Mikilvægt er að grænir skattar og ívilnanir spili saman

Samspil grænna skatta og ívilnana

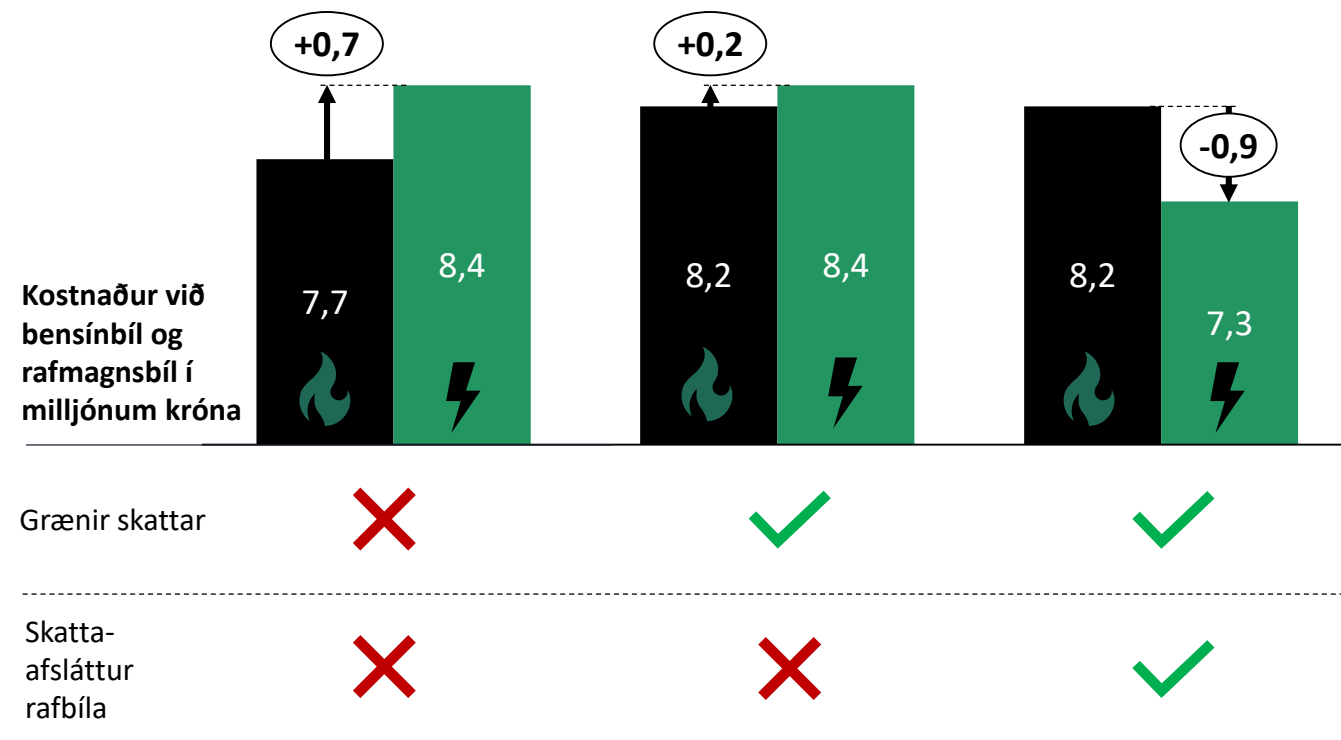

Sýnidæmi um áhrif skattalegra hvata og mikilvægi tekjuhlutleysis

Sýnidæmi: Kostnaður og ábati af raf- og bensínbílakaupum

Núvirtur kostnaður af raf- og bensínbíl til 7 ára. Einungis til útskýringar

■ Bensínbíll ■ Rafmagnsbíll ○ Ábati

Helstu forsendur: Kaupverð bensínbíls: 3 m.kr. Kaupverð rafbíls: 5 m.kr. Skattaafsláttur leiðir til 20% verðlækkunar rafbíls. Grænir skattar: Allir skattar á bensín fyrir utan VSK. Akstur á ári: 20.000 km. Bensínlítri með öllum sköttum: 237 kr. Raforkuverð á km: 20% af bensíni með öllum sköttum. Annar rekstrarkostnaður beggja bíla: 450 þ.kr. á ári.

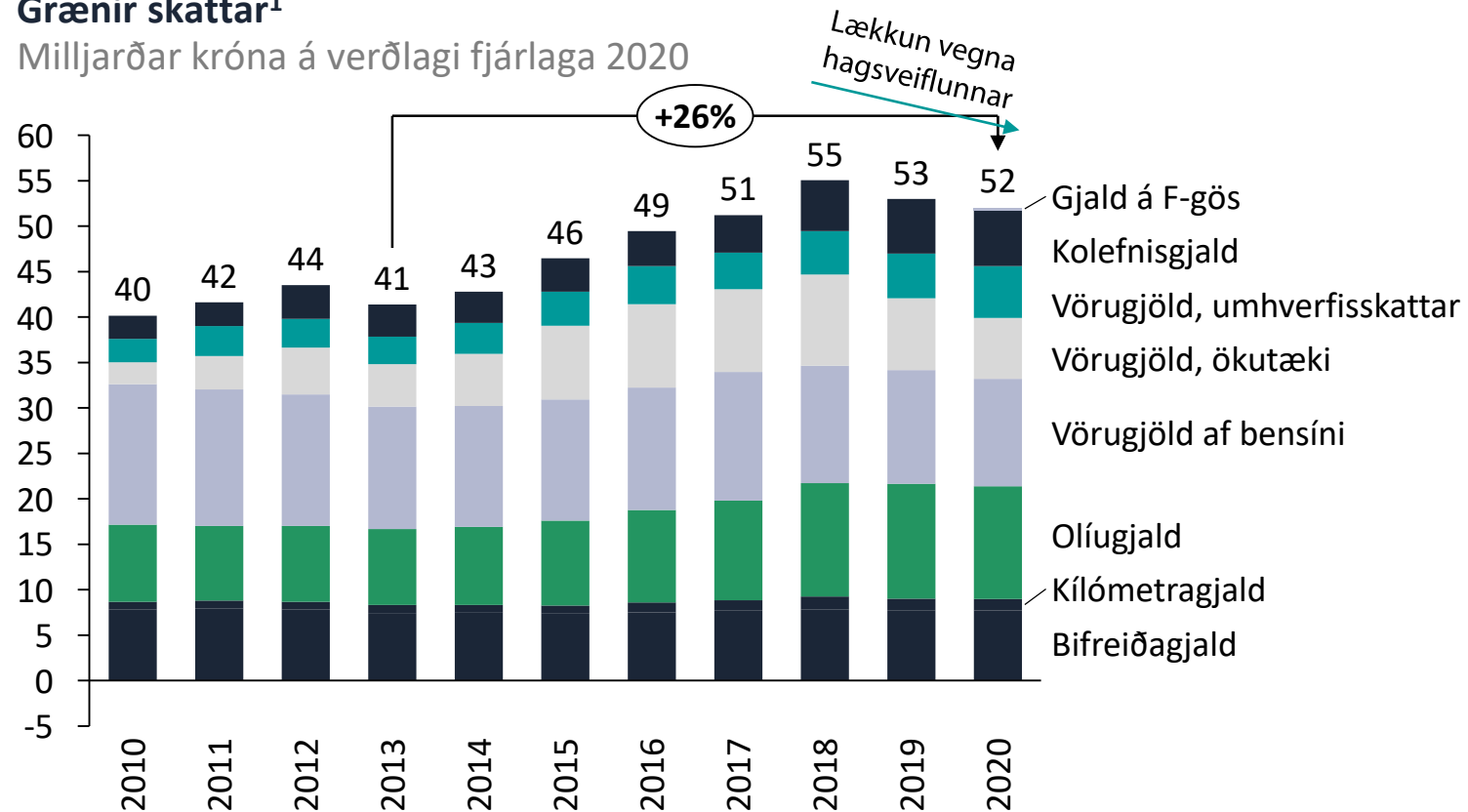
Heimildir: Útreikningar Viðskiptaráðs, FÍB, Bensínvakt Kjarnans, Fjárlagafrumvarp 2020.

Grænir skattar eru ekki nýir af nálinni á Íslandi og fara vaxandi

Grænir skattar¹

Milljarðar króna á verðlagi fjárlaga 2020

¹ Hér eru tölur OECD um umhverfisskatta hafðar til hliðsjónar við mat á því hvað telst vera grænir skattar

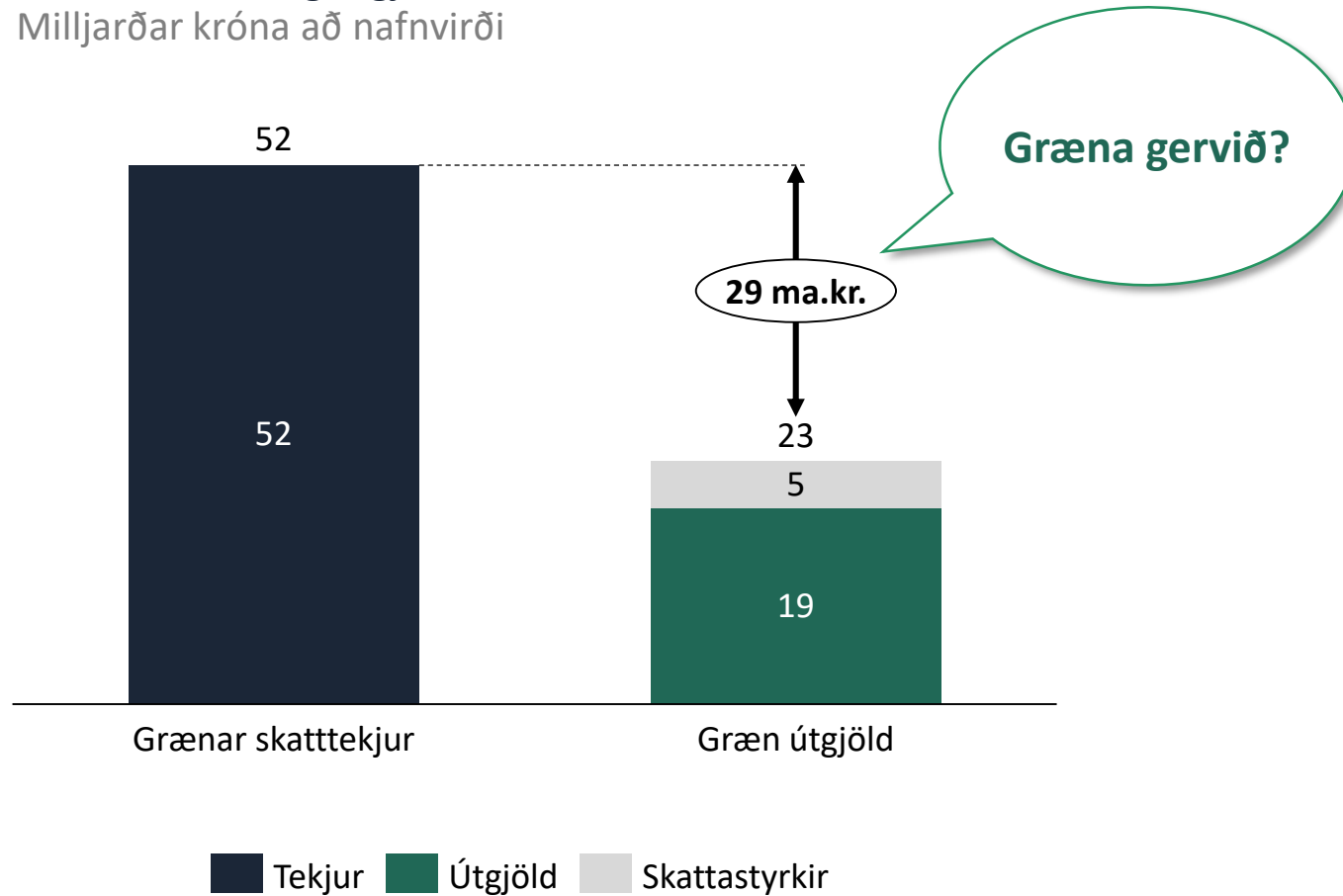
Heimild: IMD viðskiptaháskólinn.

Grænir skattar – græn útgjöld?

Grænir skattar og útgjöld til umhverfismála árið 2018

Milljarðar króna að nafnvirði

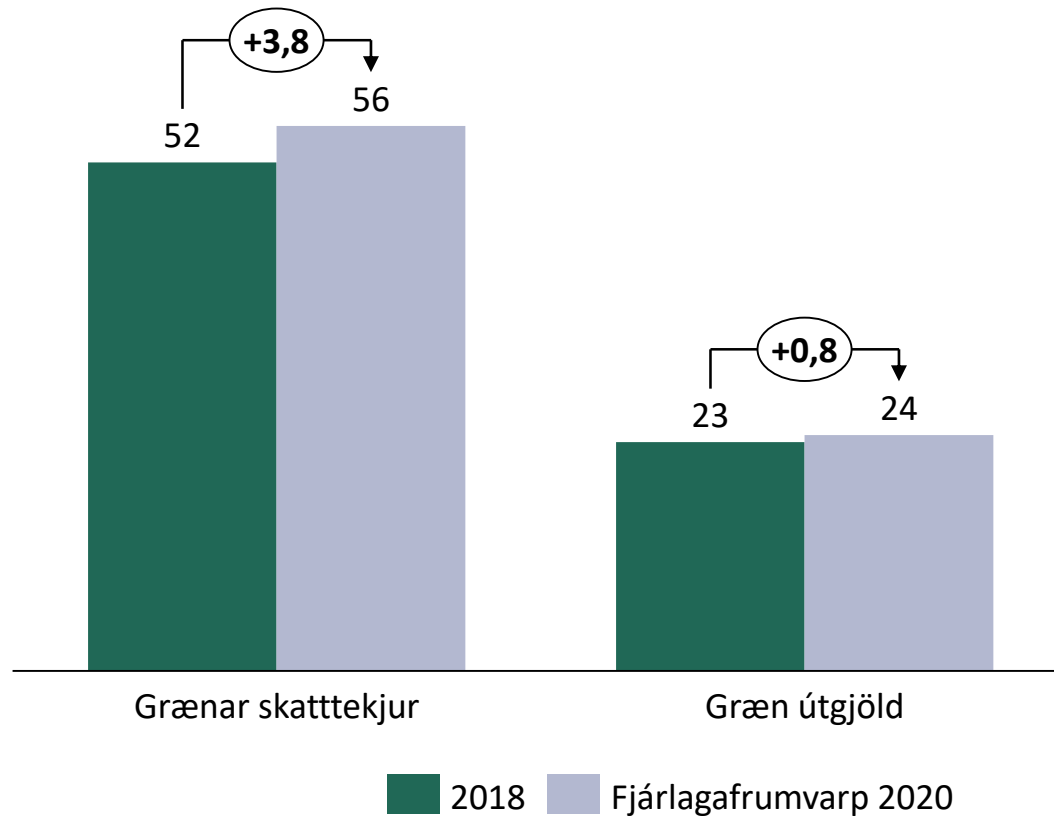
Heimildir: Hagstofa Íslands, Fjársýsla ríkisins.

Á meðan skatttekjurnar hækka standa útgjöld nánast í stað

Grænir skattar og útgjöld til umhverfismála árið 2018-2020¹

Milljarðar króna að nafnvirði

¹ Grænir skattar voru lækkaðir um 3,8 milljarða króna í meðförum Alþingis, ekki vegna tekjuhlutleysis heldur að mestu vegna lakari hagvaxtarhorfa

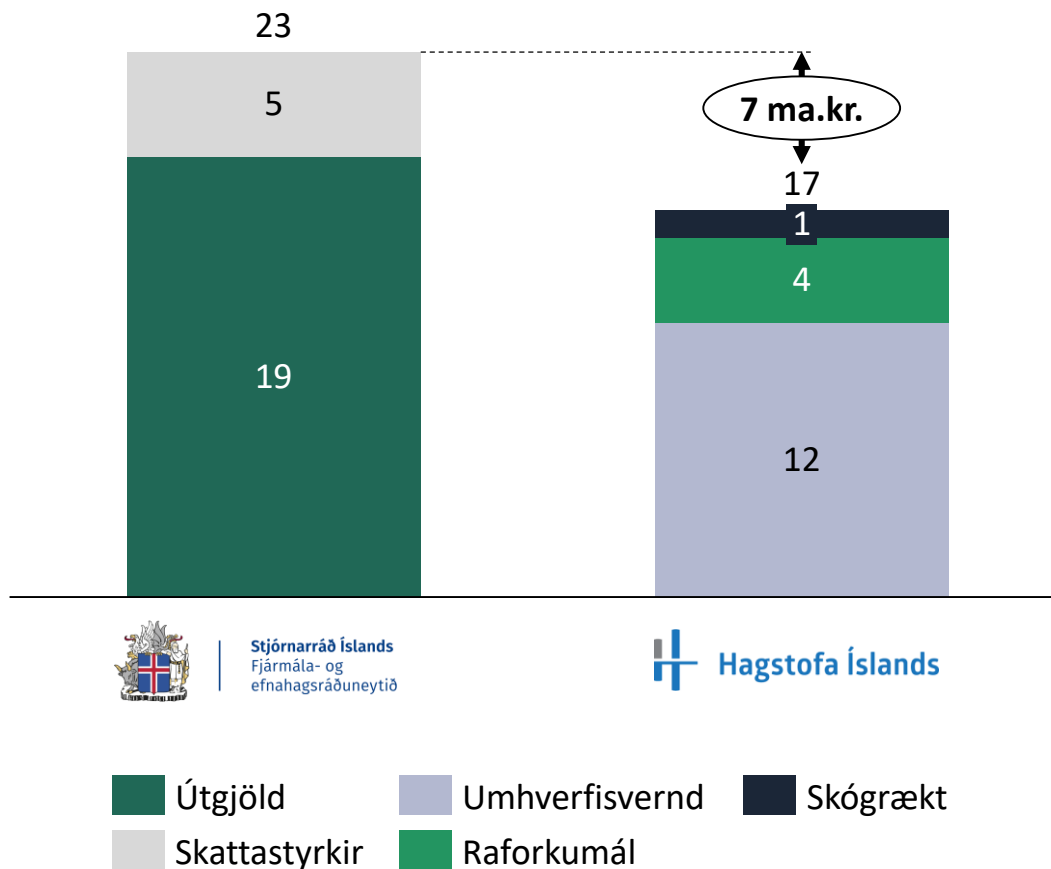
Heimildir: Hagstofa Íslands, Alþingi, Fjársýsla ríkisins.

Misræmi í upplýsingum um útgjöld til umhverfismála

Útgjöld ríkisins til umhverfismála árið 2018

Milljarðar króna að nafnvirði

Heimildir: Hagstofa Íslands, Fjársýsla ríkisins.

Skortur er á gagnsæi í grænni skattheimtu

Aukið gagnsæi græna skattkerfisins

- Stuðlar að gagnsæi skattkerfisins í heild

- Tryggir að grænir skattar fari til grænna mála og að skattar sem hafa engin tengsl við umhverfið eða hafa ekki áhrif á hegðun séu dulbúnir

- Kemur í veg fyrir að hið opinbera fari að treysta á grænar skatttekjur sem samræmist ekki tilgangi þeirra

Gátlisti grænna skatta

Skýr og mælanleg markmið

Tekjuhlutleysi tryggt

Ívilnanir

Gagnsæi græna skattkerfisins

